

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге преплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у зауту. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника треће класе среза сврљешког Мијајла Достанића, секретара начелства у пензији.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза деспотовачког Ђорђа Костића, бившег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе управе вароши Београда Гаврила Николића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, — по потреби службе, и

за писара пете класе Министарства унутрашњих дела Животу Ж. Николића, практиканта управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. маја 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Драгомиру Тодоровићу, полицијском писару треће класе управе вароши Београда, и

Драгомиру Савићу, полицијском писару треће класе начелства округа рудничког, — уваже оставке, које су на државну службу поднели.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за писара друге класе начелства округа нишког Петра Протића, писара исте класе

управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара друге класе Управе вароши Београда, Александра Ј. Андоновића, писара исте класе начелства округа нишког, — по потреби службе;

за писара треће класе начелства округа рудничког, Миљивоја С. Поповића, практиканта истог начелства, и

за писара треће класе среза пчињског, Атанасија Поповића, практиканта истог среза.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара треће класе начелства округа подринског Петра Павловића, практиканта среза мачванског, и

за полицијског писара треће класе среза поречког Лазара Петковића, бившег деловођу општинског суда.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 15. маја 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се

Бранко Јовановић, писар прве класе среза пчињског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 15. маја 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Војислав Цветковић, полицијски писар треће класе среза моравичког, на основу

§. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. маја 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе начелства округа смедеревског, са платом коју је и до сада имао, Косту Крстића, писара исте класе среза власотиначког, — по потреби службе, и

за полицијског писара треће класе среза власотиначког Милана Јанковића, пореског помоћника пореског одељења среза жичког.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 17. маја 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 12. маја 1906. године Бр. 3552, донето на основу тач. 9. члана 144. Устава, које гласи:

да се Каролина Пем, бив. Стипех, списатељка из Загреба и аустро-угарска поданица, по молби својој прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднела уредан отпуст из свог досадањег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. маја 1906. г. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и управи града Београда.

Опазио сам да власти лабаво врше мој распис од 25. септембра 1904. године ПБр. 27407 и не кажњавају оне, који крчме пиће на један од начина побројаних у тачкама: 1., 2., 3. и 4. поменутога расписа.

Та немарност власти иде по кад кад тако далеко, да поједине ашчије, продавци домаћих производа, бакали и пиљари точе најобичније вино чак и на чашице, а већ литар, полић, сатлик и т. д. — слично сма-трају као меру којим се не вређа ни § 28. нити у опште које друго наређење уредбе о мехама и кафанама.

Решен сам да ову немарност органа озбиљно казним, јер се њоме и нехотице помаже незаконита радња појединих људи, која осетно заседа у интерес механџија и кафеџија, који су и без штете, која им се наноси овим путем, знатно оптерећени разноврсним државним дажбама.

Јер, ако они морају да подносе незгоде због извесних празнина и недостатака законских, докле се ови не измене редовним путем, не морају то подносити и због тога што су власти лабаве у вршењу оних законских наређења, која постоје.

Да би се, дакле, наређења законска вршила тачно и како треба, ја позивам Управу — начелство — да се преко подручних органа стара да сазна за сваки случај недозвољеног крмчења пића, и строго га кажњава *по званичној дужности*.

Све жалбе и представке, које еснафи механско-кафански буду чинили у овоме погледу, власти ће узимати у најбржи извиђај и строго поступати по закону с онима за које се утврди да су криви.

Са своје стране ја ћу водити рачуна да ли се ово моје наређење врши, па ћу с органима који буду неисправни, поступати строго по закону.

Распис овај саопштити свима полицијским чиновницима на потпис, а мене известити о пријему.

ПБр. 10753.

16. маја 1906. год.

у Београду.

Министар
унутрашњих дела.

Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

НАРОЧИТА КВАЛИФИКАЦИЈА ПРАВНИШТВА у државној служби

а с обзиром на начелну подвојеност администра-
тивне и судске власти.

(НАСТАВАК)

Размишљајући о ствари на тој основи, ми смо у низу разних мера нашли, да би требало загарантовати јачу спремност правништва на двојакој основи, од којих би једна била у томе, да се садашњи систем наставе, овакав какав је, допуни нарочитим практичним, али обавезним делом наставе; а друга у томе, да правништво и после свршене теоријске и практичне наставе на Универзитету, положе особени државни испит, с нарочитим обзиром на разлику, која постоји између службе административне власти и позива судијско-адвокатског. И ако смо

мало час напоменули, да факултетску наставу, оваква каква је, сада примамо као довољно теоријско градиво за опште образовање правника, за начелну квалификацију, коју даје данашњи законски захтев, да је за поједине врсте државне службе кандидат серио правне науке, ми хоћемо само ступање у службу да условимо још и једним илусом, који би одговарао позиву администрације односно позиву судијско-адвокатском.

Пре, него што уђемо у претресање и једне и друге допуне, намењене спреми строго правничког фаха, потребно је расправити питање о томе, да ли и једна и друга допуна, како она у факултету, тако и она у облику државног испита, треба да буду различите, или би требале да буду једне исте за оба позива; другим речима, да ли би обе те допуне требале да буду обавезне за све правнике у опште, или свака само за онај део правништва, који би хтео да има квалификације само за један, а не оба позива. Тек кад то постане расправљено, може се с разлогом и са више разумевања ући у претресе главне ствари на којој би основи обе те допуне требале да добију своју нарочиту организацију.

Ово разликовање није произвољно. Треба имати на уму велику начелну, па ако се хоће, још и системску разлику између оба позива у јавној служби. Док администрација правничког фаха представља најпространије поље иницијаторског рада, а не скрупулозну примену закона на појављене конкретне случајеве; другим речима: док се администрација енергичном иницијативом добро схваћених и примењених начела, меша у све јавне односе где год се мисли да може довести корисних резултата, па се при том мора држати закона само у толико, у колико јој та иницијатива не би била противна, — дотле апликација судске власти преставља конзервативну ситуацију, коју само конкретни случајеви изазивају, те се само јавља у толико, у колико на те случајеве треба да се примени закон. Разлика је између оба та позива, самим тим, огромна!

Наравно, да ми овде не разумемо нашу администрацију, која често, не би имала посла, кад јој не би давао акте деловодни протокол и регистар. За снажну примену иницијативе потребно је довољно познавања начела, која владају у целој области дотичне административне гране. У колико је административни чиновник на истакнутијем положају струке, у којој служи, у толико треба да је са начелном спремом јачи. На сваком положају административног чиновника, који одговара за службу надлештва у коме је, чиновника, у коме је, у главном, надлежност таквог надлештва на законској основи изражена, мора стајати сасвим оправдана, управо обавезна законска претпоставка, да он дужности тога положаја довољно појима. А појимање дужности за такве положаје значи: да он има сву потребну суму знања, које је потребно, па да се у свима односима своје надлежности јавља и дејствује с успехом, с пуним разумевањем своје надлежности. Међутим, његова је

надлежност не само да добро врши задаћу своје непосредне надлежности, задаћу коју односно надлештво само отпразља, и за коју све остале нису надлежне, него још и ону другу, која припада вишим надлештвима исте гране, према којима се оно јавља у надлежности инспекције. Да би у овој мисли били јаснији, добро је, вероватно, да се послужимо примером. Тако, на пример: узмимо положај начелника окружног као представника окружног начелства, па самим тим и надлежности, која начелству припада, начелник окружни има неке послове непосредно да врши, јер припадају искључивој надлежности начелства, као на пример: давање дозвола за употребу воде, или други какав посао. Али сем тих послова, начелство има и другу врсту строго инспекторске природе, а на име: да се за сва административно-полицијска и самоуправни надлештва јавља као надзорна власт. У огромном броју односа, а у овом другом смислу, начелство може својом иницијативом издавати многе наредбе, било по грађевинским, било по санитетским, било по другом ком делу своје надлежности. Хоће ли оно, било у једном било у другом односу показивати иницијативе зависи много и од начелника окружног и од шефова појединих његових стручних одељења, преко којих се он, као представник надлештва, искључиво за такве стручне послове и јавља као старешина. Јел' те, да није све једно: ко ће бити начелник окружни, а ко ће бити шеф грађевинског, односно санитетског одељења у начелству и т. д.? Може начелство у свима тим одељењима урадити много својом иницијативом; а може и да не уради ништа, ограничавајући се на акте, који долазе из општине или среза и по којима се нешто мора радити, а не истичући никакав рад по својој иницијативи. Међутим, за административна надлештва, иницијатива је главна, а обична администрација која није у вези са иницијативом, или њен резултат, споредна је ствар.

Ако је овај пример недовољан, могли би узети још који, ма да ми, на егземпларна објашњења у оваквим расправама, немамо много воље; јер претпостављамо само онај део читалаца, који ствар и на строго начелној основи може и треба да разуме, и коме, због тога, нарочити разлози и обавештења у облику примера нису потребни. Узмимо као други пример, положај начелника Министарства. Ма колико да је непосредни представник надлештва, кад је реч о Министарству, односни ресорни Министар, те бар по сасвим разложној претпоставци, најјача моћ иницијативе овоме и припада; ипак, а за наше прилике то нарочито вреди, за сав круг строго службене компетенције Министарства, начелник је све и сва. Кад је и ресорни Министар толико јак, да он може уносити иницијативу бар у основним полазним тачкама своје ресорне службене надлежности, у толико боље, *иа по правилу тако треба и да буде*; али, зар се у нас, много више него у другом свету, није одавно пропагирало, па и навикло на друго једно гледиште, да је Министар

строго политичка личност, и да он може бити чак и стран за целу ресорну област, којој председава. Ово напачко гледиште заслужује нарочиту расправу, јер је и сувише важно и произвољно, али толико исто погрешно прокламовано у нас као начело. Али нама није намера, да се у та разлагања упуштамо овде; довољно је да то гледиште хоћемо и на овом месту да обележимо као заблуду и као нарочити доказ, колико су, у нас, испосувраћени и површни појмови, кад је реч о јавним пословима, о критици на јавне послове и учешћу појединих личности у тим пословима. За овај мах акцептирајмо стање, које је, у нас, готово по правилу израз тога напачког гледишта, да је и сувише често начелник министарства све и сва, а министар једна партијски уздигнута, за службене, дакле за праве јавне интересе, скоро безпредметна личност, гарнирана партијским атрибутима, које даје партијска дисциплина; дакле, да је у самој ствари сасвим сасвим гласно том гледишту начелник све и сва за сав службени обим ресорне министарске надлежности. Али, шта тек тај човек треба да зна? Јест, јест, шта тек тај човек треба да зна?! — Кад он има да изражава својом стручном подобношћу у свима службеним односима не само себе, него и свог министра? Зато, што је то допуштено донекле, али само донекле, и природи тога положаја, зато у другом парламентарном свету, а нарочито у Енглеској, и постоји практиком формално обезбеђени принцип континуитета у државној служби. Другим речима, зато, што то, донекле, мора тако да буде; зато се тамо, где је свет одиста од начела и савести, а не само од партизанске рекламе и партијски прорачуњених интереса, зато се тамо сматрало као потребно утврдити начело: да се не само обични чиновници, него чак и начелници Министарства, не смењују са изменом владе. Јер, ако би се и они мењали, не би у опште било никаквих гаранција против тога, да ће се интереси државне службе, који су већ добили јемства у добро израђеном чиновништву, оштетити изменом чиновништва, довођењем људи неких онда, кад се и Министри мењају. Самим тим, што ти људи, као органи државне службе, и под новом владом треба да примењују законе; јер у томе се и јавља суштина државне службе, интерес је ствари, да их примењују људи, који су већ са њима добро упознати, а не новајлије, који ће се на самом положају учити дужностима, које из тог положаја по самом закону излазе. И то бива и сматра се као недоступна потреба у земљама, где не само постоје најчистији облици парламентарне владе, него где су и ресорни Министри, мање или више, способни за иницијативу целокупне службене компетенце, која њиховом ресору одговара. А шта ли се, тек, за наше прилике има рећи, где у опште чак ни тај услов не постоји, да за ресорне Министре морају долазити људи, који бар начелно имају подобности за надлежност тога ресора, него су често само за то Министри, што их је маса каквог збора или новинарско перо про-

кламовало као људе јаке и подобне за државнике, и где, самим тим, више него ма где на другом месту, морамо сву иницијативу, по правилу, очекивати не од Министра, него од његовог начелника; или ако се и добије какав иницијаторски рад министров, махом се има посла са пројектима без принципа и без система. Колика ли је тек ту потреба имати пре свега јаке, а по том и сталне начелнике Министарства, који ће у истини, одржавати тако много потребан континуитет службе.

(наставиће се)

Милутин А. Поповић.

О СЛОБОДИ ВОЉЕ И ОДГОВОРНОСТИ

Проблем слободне воље човечије заузима међу проблемима људског сазнања, може се рећи, јединствено место. Јер питање, да ли смо ми у својим вољним радњама слободни или не, задире с једне стране у најдубља теоријска питања људског сазнања, а с друге суране то питање задире дубоко у сам обични практични живот људски. Сви ми живимо и радимо у уверењу, да смо оно што смо хтели урадити могли и не урадити, сви се ми понашамо и удешавамо своје понашање према другим људима по томе уверењу. Међу тим, кад се запитамо, на основу чега смо ми тако дубоко уверени у ту слободу наших вољних радњи, кад се запитамо, да ли доиста слобода воље постоји, да ли је она доиста могућа, онда нас дубље размишљање на мах ставаља пред велике и готово несавладљиве тешкоће. Ми видимо, да се цела природа управља у својим променама и кретањима по сталним и непроменљивим законима, да у њој не постоји ништа случајно, да сваки појав у њој има свој узрок. Пошто смо и ми део природе, то нам изгледа логично закључити, да ће и све промене и радње наше бити исто тако подложне сталним и непроменљивим законима, као што је то и са променама и кретањима у природи случај, да је дакле оно наше уверење у слободу наших вољних акција једна чиста илузија наше свести и ништа више.

С друге стране опет, ако претпоставимо да не постоји слобода наших вољних акција, ако претпоставимо да је свака наша вољна радња нужна последица свих предходних узрока спољњег и унутрашњег света, који утичу и који су утицали на нас, онда нам цео наш живот изгледа бесмислен. Јер нашто таква често врло мучна стања наше свести, која настају кад имамо да се одлучимо на ма какву иоле важну радњу по наш живот? Ако је све што се догађа и што ће се догодити у напред одређено, ако се све што се дешава морало десити и ако се све што ће се десити мора десити, онда су наша одлучивања у опште без икаквог смисла, јер на ма шта се ми одлучили, десиће се само оно што би се и без те наше одлуке десило, пошто је све једном за свагда у напред одређено. Нашто кајање за радњу коју учинимо, ако смо оно што смо учинили морали учинити? То кајање

очевидно нема икаквог смисла. Нашто пребацити некоме што је учинио ово или оно, што није требао учинити, кад је њему било немогуће да то не учини? Јер ако је све што човек ради одређено претходним узроцима, онда је све што је један човек урадио морао урадити, и онда нема смисла чинити му никаква пребацавања. На послетку, ако је неко убио човека, покрао новац и т. д., како је могуће казнити га за те радње, које он није могао не учинити, које је морао да учини? Ако нема слободне воље, кажњавање људи за њихове злочине и преступе изгледа да нема смисла.

Као што се дакле види, тешкоће у које нас доводи проблем о слободи воље, изгледају огромне и несавладљиве, тај је проблем за људско сазнање изгледа права Сцила и Харибда! Јер ако се призна да постоји слобода воље, онда се морају признати промене и радње у нашој свести, које немају никаквих претходних промена, које су безузрочне, промене дакле, којих иначе у целој огромној области остале природе никако и нема. С друге опет стране, ако се за људске радње тврди да су исто тако одређене узроцима као и све остале промене у природи, онда се тиме намеће здравом људском разуму једно мишљење, које он никако не може примити, одузима се људском разуму једно уверење, на коме се оснива цео живот људски. Колико је ово уверење о слободи наших вољних радњи дубоко и неискорењиво из људске душе и људског разума показује најбоље факат, да и они људи, који тврде да су се научним разлозима уверили да слободне воље нема и да је не може бити, ипак у практичном животу живе и раде по сасвим супротном уверењу, по уверењу по коме живе и раде и сви остали људи, по уверењу да слободна воља у нама постоји. Доиста онај, који би озбиљно хтео да живи по уверењу да нема слободне воље људске, лично би потпуно на оне ретке филозофе, који су у опште сумњали да има ван њихове свести ичера више, који су тврдили не само да ван њих нема земље, сунца, месеца, материјалног света у опште, него да нема ни других људи, да је сваки од њих једина личност у свету која постоји, а који су ипак, поред свега тога свога дубоког уверења, писали књиге, у којима су то своје уверење хтели да образложе, што је очевидно било излишно, пошто ван њих, по њиховом мишљењу, није било никога коме би га имали да образложе. Па као што ће се такав један филозоф у практичном животу понашати сасвим супротно своме теоријском убеђењу, (такав један једино у свету постојећи филозоф требао би очевидно цео свет да сматра као своју својину и да према томе нема у опште икаквог страха ни од чега што ван њега постоји, пошто таквог нечега по његовом уверењу нема), исто тако и они који одричу слободу воље живе у практичном животу потпуно тако као да слободне воље има. Јер кад би неко озбиљно хтео да живи по убеђењу, да слободне воље нема, онда би он могао или да не ради у опште ништа, или да врши без икакве гриже савести највећа злочина дела и да казну, која би га

због тога постигла, прѣми сасвим хладнокрвно, у опште говорећи, он би живео потпуно фаталистички. Кад би уверење, да слободне воље нема, постало опште дубоко уверење свих људи, и кад би супротно уверење ишчезло потпуно, онда би се људски живот или претворио у један хаос,¹⁾ или би сви људи једног дана сасвим хладнокрвно извршили самоубиство.

Из свега наведенога види, се како је важан и са практичне и са теоријске стране своје проблем о слободи људске воље. Ма како да је важна теоријска страна тога проблема — питање о могућности безузрочних промена — ипак је практична страна његова куд и камо важнија. Јер од тога да ли има слободне воље има нема зависи, да ли ћемо учинити људе одговорним за њихова дела или не, да ли ћемо радњама људским придати моралан значај или не, у опште узев, да ли ћемо у људски живот унети смисао и циљ или не. Само са ове своје превелике практичне важности своје може се и објаснити, како је проблем слободне воље, који је по себи на крај крајева један чисто теоријски проблем и то један од најапстрактнијих теоријских проблема, толико дуго и тако често и од стране великих и од стране малих мислилаца и немислилаца расправљан и још увек се расправља. Метафизика, Психологија, Природна Наука, Право, Морал, све се те дисциплине, директно или индиректно, баве проблемом слободне воље, и обратно исурпно расправљање тога проблема да се само тако извести, ако се при томе узму у обзир захтеви и становишта свих тих различитих дисциплина. У расправи, која следује, ја сам покушао да проблем слободне воље обрадим и са теоријске и са практичне стране његове што исцрпније; али како сам на другом месту¹⁾ тај проблем већ једном расправљао са чисто теоријске стране његове, то ћу овде теоријску страну проблема расправљати исцрпно, исцрпније него тамо, само у најважнијој тачци његовој, на име са психолошког становишта, док ће на метафизичке и логичке стране проблема бити само кратко указано. Практичну страну проблема слободне воље, у кратко речено проблем одговорности, овде ја први пут расправљам и то како са гледишта моралног тако и са гледишта правног, и то ово последње разуме се само са принципијелне стране, пошто детаљно расправљање тих проблема не спада у област филозофа и психолога, већ у област правника.

Расправу ћемо поделити према томе на три дела. У првом делу расправљаће се проблем слободне воље у главном са гледишта психолошког, али ће и оне чињенице социјалних и природних наука бити узете у обзир, које стоје у вези са проблемом слободне воље.²⁾ Овај први део биће искључиво посвећен теоријском проблему слободне воље, и ту ће се обе супротне теорије индетерминизма и детерминизма

¹⁾ «У Гласнику Православне Цркве» 1904. год. св. за март, април, мај и јуни под насловом: «О слободи воље са теоријског гледишта.»

²⁾ Ово последње није изведено у наведеној расправи мојој у «Гласнику Православне Цркве.»

(о дефиницији ових појмова види даље ниже) прегледати са свих могућих страна, сви разлози који говоре за и *против* слободне воље биће ту изнети и вредност им се испитати; само строго метафизичку страну проблема, пошто би нас она одвела сувише далеко у апстрактна разлагања, оставићемо на страну. У другом делу расправљаће се односи слободне воље према моралној одговорности субјекта, који врши вољне радње; док ће трећи део бити посвећен искључиво питању о кривичној одговорности. У оба ова одељка биће са свих страна испитани сви главнији разлози који говоре за и против слободне воље у односу на моралну и кривичну одговорност субјекта, који врши вољне радње. На тај начин ова ће расправа тежити да да један јасан и разумљив преглед готово свих различитих страна проблема слободне воље и готово свих различитих питања, која са тим проблемом стоје у вези. (наставиће се)

Д-р Бранислав Петронијевић.

ДЕСЕТИ КОНГРЕС

међународног криминалистичког удружења

— држан од 29. августа до 2. септембра пр. год. у Хамбургу —

(НАСТАВАК) 3)

III. Конгрес у Христијанији.

— 25. до 27. августа 1891. по новом —

1. Под каквим претпоставкама и у којим случајевима препоручује се *примена новчане казне* у кривичном законодавству?

2. Могу ли се поставити извесна *правила* за одмеравање новчане казне у појединим случајевима?

3. Је ли нарочито могуће и целисходно да величина новчане казне одговара имовним приликама осуђеног? Може ли се она одмеравати према годишњим приходима или порези, коју осуђени плаћа или по величини његове дневне наднице?

4. Како да се по могућству осигура плаћање новчане казне и како да се по могућству проценат ненаплатљивих новчаних казни смањи?

5. Да ли би се могло препоручити да се у место ненаплатљивих новчаних казни употреби принудни рад без затвора?

6. Да ли се принцип условне осуде и на новчане казне може применити?

I. Може се препоручити целисходно регулисање новчане казне под претпоставком, ако се у законодавству и у правосудју шира примена тога казног средства оствари него што је до сада било у већини држава и то:

а) као факултативна главна казна за лакше кривичне случајеве,

б) као факултативна споредна казна за све случајеве.

II. При одмеравању новчане казне мора се поред других основа за одмеравање казне пазити и на имовно стање кривчево.

III. Највећу суму новчане казне према досадашњем законодавству ваља повисити; најмању суму по могућству што мање одмерити.

IV. Као прешну реформу у законодавству ваља препоручити да се олакша фактичко плаћање новчане казне и то у отплатама. (Донуштање рокова плаћања).

V. По могућству ваља искључити фактички ненаплатљиве новчане казне да се могу преобраћати у казне слободе.

VI. Принцип условне осуде може се и на новчане казне применити.

2.

1. Да ли треба кривично законодавство више него до сада да води рачуна о интересима повређених кривичном радњом? И на који начин оно може то да постигне?

2. Да ли не би требао нарочито у извесним случајевима државном тужиоцу дати право, да званично и онда када се повређени не јавља као споредни тужилац, предлаже осуду оптуженог и за накнаду штете?

3. Зар не би било могуће и целисходно у извесним случајевима један део *сувишка* радничке зараде осуђеног употребити на накнаду штете повређеног?

I. Законодавство треба више но што је то до сада био случај, да се обзире на накнаду повређених.

II. Ако кривац у случајевима лакшег имовинског деликта оштећеном за времена да накнаду, то се може одустати од осуде и казне. Али се та одредба не ће применити, ако је кривац већ раније због каквог имовинског деликта био осуђиван.

III. Ваља истрагом утврдити да ли се и у колико *resolium* може као отплата употребити за накнаду повређеном.

3.

1. Може ли се искуством утврдити начин оних кривичних радња, које имају обичај тако звани «непоправљиви» да врше?

2. Да ли постоји из искуства с обзиром на ту групу злочинаца *исврат* у поновљеном вршењу истога или разнолика кривична радња?

3. Како се законске одредбе и у којем облику кривичног извршења ваља да примене према тој групи злочинаца?

I. У интересу бољег за законодавство апсолутно потребног упута о карактеру и опасности злочинаца из навике, нарочито тако званих «непоправљивих», предлаже удружење своје одбору, да се обрати разним владама наглашујући велики интерес од једне детаљисане, прецизне, једнолике и за компарацију погодне статистике поврата.

II. За тако зване непоправљиве злочинце из навике (који злочин као занат врше) апсолутно је потребно, да се не само у пресуди о послед-

њем извршеном делу и дефинитивна оцена о поступању деликвентовом не доноси, — већ да се остави доцнијој одлуци па и ако је случај неке нове истраге односно личности деликвентове, његове прошлости, његовог понашања за време утврђеног пробног времена и т. д.

IV. Конгрес у Паризу.

— 26. до 28. јуна 1893. по новом —

1.

Утицај криминално - социјолошкога и криминално-антрополошког истраживања на јуристичке основне принципе кривичног права. (Општи и припремни претрес тога питања).

Конгрес одлучује да се претрес тога питања одложи за идући конгрес.

2.

Неодређене кривичне пресуде.

Дебата се на конгресу развила неповољно према тако званој — неодређеној осуди.

Решено је, да се одложи гласање док се не сврши дискусија првог питања с којим стоји у вези.

3.

Метода једне научне и једнолике статистике цоврата.

Решено је, да се повери једној комисији израда једног мемоара о новој методи криминалне статистике, коју би усвојило Међународно криминалистичко удружење.

4.

Које се помоћне, односно репресивне, мере препоручују против просјачења и скитница?

Конгрес је мишљења, да се брижљиво има да разликује при сузбијању просјачења и скитница и да се имају донети нарочите превентивне мере у корист деце и несрећника.

(наставиће се)

ПОУКЕ И УПУТИ

Извршност одлуке окружне скупштине рачуна се за 20 дана од дана кад је донесена, а не од дана кад је окружно начелство прими.

Начелство округа т. решењем од 7. марта ове год. Бр. 2775. задржало је од извршења одлуку скупштине истог округа од 16. фебруара 1906. г. коју је примило 6. марта о. г. о избору окружног деловође, налазећи да изабрани кандидат нема три године административне службе, а проведено време у учитељској служби да му се не може рачунати као служба административна.

Г. Министар унутрашњих дела послао је овај предмет по чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова Државном Савету на оцену и решење; али Савет га је вратио

нерасмотреног из тог разлога: што је одлука окружне скупштине постала извршна у смислу одељка трећег чл. 14. помен. закона још 8. марта 1906. год. те је услед овога ствар безпредметна.

Надлежност је окружног одбора да поставља и отпушта окружне служитеље у оним случајевима где то окружна скупштина није задржала за себе.

Између начелства округа ужичког и одбора истог округа појавио се сукоб о надлежности у питању о постављању и отпуштању чувара путова.

Начелство је сматрало да оваква питања долазе у област његове надлежности, како по правилима Г. Министра грађевина о организацији путарске службе од 4. јануара 1903. г. № 53., тако и по томе, што је окружна скупштина одредила број чувара и потребан кредит за њихову плату вотирала у окр. буџету.

Окружни одбор налазио је, да је он по чл. 108. тач. 6. закона о уређењу окр. и срезова надлежан да поставља и отпушта чуваре путова, које округ плаћа, а не окружно начелство.

Државни Савет, коме је овај предмет сукоба био упућен на решење по чл. 114. зак. о уређењу окр. и срезова, одлуком својом од 24. марта 1906. год. Бр. 2750., решио је, да је у спорном питању надлежан окружни одбор са ових разлога:

Тачком 6. чл. 108. зак. о уређ. окр. и срезова, који гласи: „Поставља и отпушта оне окружне службенике и служитеље, чије постављање и отпуштање окружна скупштина није задржала за себе“, законодавац је јасно поставио као правило, да постављање и отпуштање окружних служитеља пада у надлежност једино окружног одбора, са тим једним изузетком, што скупштина окружна може за неке случајеве то право за себе задржати.

Па кад је то изузетак, онда у сваком појављеном случају, окружна скупштина мора изрично одредити и означити које ће служитеље она постављати.

У овом случају тај изузетак не постоји, нити има такве одлуке скупштине, а одлука њена о одобравању буџета, донесена у смислу чл. 128. пом. зак., са напред наведених разлога не може престављати изузетни случај тач. 6. чл. 108.

Још мање на ово питање могу утицати правила путарске службе, прописана од Г. Министра грађевина 4. јануара 1903. год. према самој одредби чл. 162. зак. о уређ. окр. и срезова од 19. марта 1905. године.

В. Ђ. Н.

За изрицање казне над општинским часницима за дела из чл. 165. закона о општинама, као и за дела из чл. 10. закона о таксама, није надлежна надзорна власт.

Начелник среза р..... пресудом својом од 19. августа 1905. године № 10771. казнио је председника, три кмета, деловођу и писара општине р....., за четири дела из чл. 165. закона о општинама, сваког

са по 50 дин. председника и једног кмета, за дело из чл. 157. поменутог закона, петнаесто-дневном платом; председника и деловођу да по 20. предмета плате казнену таксу; а сви да плате 12. дин., дијурне и по 2. дин., за пресуду.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да пресуда надзорне власти не одговара закону са ових разлога:

За дела из чл. 165. закона о општинама, како је начелник срески у својој пресуди квалификовао четири дела, означена у пресуди под б.), в.), г.), и д.), и за које је казнио све жалитеље, по одељку I. чл. 168. поменутог закона, срески начелник није био надлежан да казну изриче, већ једино да учинице оптужи надлежном првостепеном суду.

За дела из чл. 10. закона о таксама, за које чини одговорним председника — као старешину — али ипак општинског часника, и његовог деловођу, опет није био надлежан срески начелник да казну изриче, већ по допуни од 26. фебруара 1902. године чл. 42. (последњи одељак) закона о таксама, надлежно је пореско одељење.

Најзад ни дело које пресуда означава као дело из чл. 157. закона о општинама, не одређујући које, и ако их има четири разна, као што тврди чл. 157. тач. 1., 2., 3. и 4. закона о општинама, нема знаке овог дела, те је погрешно квалификовано. Пресуда налази да је дело у томе, што годишњи рачуни нису у законом року послати месној контроли, а то није случај тач. 3. ни тач. 4. чл. 157. поменутог закона, већ кривица, коју предвиђа специјални закон — закон о окружним, среским и општинским буџетима — чл. 45. и 46. поменутог закона, и за које казну не изриче надзорна власт, већ Министар Финансија, по саслушању Пореске Управе — II. одељак чл. 46. закона о окружним среским и општинским буџетима.

Према томе ни за једно од ових дела није био надлежан срески начелник да казну изриче, већ да достави надлежним властима да оне то учине. Пошто овако није урадио, то ожалбена пресуда не одговара закону са изнетих разлога.

С тога је Државни Савет одлуком својом од 13. јануара 1906. године Бр. 190., на основу чл. 170. закона о општинама, поништио поменути пресуду. М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине златарске, актом својим од 3. ов. месеца Бр. 946, пита:

1, „Може ли земљоделац да отуђи, и ако нема довољно земље за уживање по § 471. грађ. суд. поступка, своју воденицу, коју ужива поред земље као индустријску радњу, и може ли, ако исту прода, да изда купцу тапију?”

Како општински суд мора да изда и уверење у смислу § 471. то настаје пи-

тање: да ли суд у истом треба да нагласи о томе, да продавац нема довољно земље или не?

— На ово питање одговарамо:

По духу § 471. грађ. суд. поступка, земљоделцу се штити оно имање, које је њему неопходно потребно за живот његов и његове породице с обзиром на његово занимање.

Према томе, сама воденица, ако је она још вештачки постројена, те улази како суд вели у индустријска подuzeћа, не би се могла увртити у ред онога имања, које штити поменуто законско наређење и ограничава право продаје, као год што се у тај ред не би могла убројати н. пр. механа, кафана и т. д.

Што се тиче земље, која иде уз воденицу, она већ може бити предмет ограничене продаје у смислу § 471.

При издавању уверења, на случај продаје воденице од стране оних, који немају довољно земље, нека суд увек то нагласи у истом, како би се суду пружио могућност, да при потврди тапије уђе у оцену и овога питања, да ли земљоделац може продати воденицу или не?

2. „По чл. 70. закона о шумама, приход од општинских шума припада општинској каси, а од сеоских шума сеоској, и ови приходи имају се првенствено употребити на подизање шума и плату шумских органа дотичне општине или села, коју плату одређује општински суд и одбор.

Према овоме јасно је, како треба поступати са приходима од општинских шума у погледу књиговодства и рачуноводства, јер свака општина има својих књига у које уводи приходе или расходе; али како села, која састављају општину, немају своје засебно рачуноводство, то настаје питање: да ли ће се за ове сеоске приходе водити одвојено рачуноводство, и ако хоће, то који ће органи руководити овим приходима и које ће власти прегледати ове рачуне? даље: који ће одређивати плату чуварима сеоских шума?“

— На ово питање одговарамо:

Извесна села, која су са другима у саставу општине, могу имати и одвојених својих прихода, од општих општинских прихода, као што су они од шума, утрина, имања и т. д.

Ако ова села нису у смислу чл. 9. закона о општинама уговорила, да заједнички уживају ове приходе, онда припадају само њима.

Како за ове одвојене приходе није прописано нарочито рачуноводство, нити одређена нарочита лица, која ће њима руководити то се онда само по себи разуме, да ти приходи морају да пролазе кроз књиге дотичне општине.

Код општине изнад 500 пунолетних грађана, које поред дневника воде и приходник и расходник, ови одређени приходи показиваће се по овим књигама, а код општине испод 500 пунолетних грађана, сав вишак сеоских прихода, који претекне преко годишњих трошкова, по-

казиваће се у књизи дуговања као дуг дотичном селу.

Наравно, да ће ово провлачење ових прихода кроз општ. рачуне изазивати много незгода, али се оваквом начину мора приступати, кад другојачијих прописа нема.

У осталом, код оних општина, у чијем саставу има више села са одвојеним приходима, могле би се водити одвојене књиге по постојећим обрасцима, по решењу одбора, како се не би по рачунима чинила пометња.

Све ове рачуне водила би она иста лица, која и општинске, а приходом би руковао одређени општински благајник, па би на крају године морали бити уношени у општ. рачуне ради прегледа од стране Главне Контроле.

Чуварима сеоских шума одређује плату одбор и суд, по чл. 70., а поставља их општински суд по чл. 72. зак. о шумама.

II.

Један општински писар пита:

а, „Извесно лице из села Метриша, купило је још 1884. године једно земљиште од Н. Н. из Салаша.

Имање ово — земљиште — налази се у атару села Салаша, али купац га је приликом пописа имовине уписао у књигу Б. села Метриша и тамо на њега и порез плаћао.

Ово имање продао је досадашњи сопственик једноме лицу из Салаша, и оно је сада поднело молбу општини да се ово имање избрише из књиге Б. села Метриша и пренесе у књигу Б. села Салаша, пошто се у атару овога и налази.

Моли се уредништво за обавештење: која је власт надлежна за решење овога питања, и који је суд општински надлежан да потврди тапију о продаји — онај у чијем се атару налази имање, или онај по чијим се књигама оно води?“

б, „Власт срез крајинског, прекидајући истраге против појединаца за крађе новца, покућанства, пића и т. д. решењем својим упућује оштећене да траже накнаду штете од дотичних општина по чл. 24. става другог закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и злонамерним поништајем ствари.

Све тражбине, које појединци учине у овоме погледу, среска власт одмах узима у поступак и наговни општину на равнање са оштећенима.

Моли се уредништво за обавештење: да ли је овакав рад среске власти законит, и да ли појединци имају право на накнаду штете од општине за крађе: новца, покућанства, пића и еспапа из сеоских дућана?“

— На ова питања одговарамо:

а, Учињена је први пут погрешка, што је имање, које се налази у атару села Салаша, уписано у књигу Б. села Метриша.

Ако купац хоће, да се ово имање избрише из књиге Б. села Метриша и пренесе у књигу села Салаша, мора се обратити Пореском Одељењу, које ће учи-

нити предлог Пореској Управи да ову промену учини.

Тапију мора да изда она општина, у чијем се атару налази имање, без обзира по чијим се књигама оно води, и

б, Правилна је радња среске власти, што оштећене упућује да траже накнаду штете од општине, кад се кривци не пронађу, и општина је дужна да ту штету накнади, без обзира на место, где је крађа учињена за ствари побројане у члану 1. пом. закона, а за остале не би се могло известити то право.

У осталом, и сама појава закона о накнади штете казује, да је његов задатак да наш свет васпита да кривце не прикрива; а кад он то ипак чини, онда је и право да учињену штету сам подмири, тим пре, што је познато, да се за две трећине кривичних дела зна од мештана који су учиниоци, па се ипак неће власти да прокажу.

III.

Г. Радомир Ст. Миљковић, механџија из Ласова, као претплатник „Полицијскога Гласника“ пита:

„У местима где постоји по једна механа, колико треба механџија да плати годишње акциса и да ли општина има право да издаје акцис под аренду.

— На ово питање одговарамо:

По т. 5. уредбе о акцису од 6. јуна 1840. и измене од 23. јуна 1898. године, акцис се плаћа на пиће, унесено у подрум механски или кавански и то: на вино и пиво по 1 пару од литра; на ракију до десет гради по 3 паре и на ракију преко десет гради по 5 пара од једног литра.

Акцис општина може издати под аренду, а може се и одсеком погодити са механџијама да годишње плаћају извесну суму, без обзира на количину потрошеног пића.

Ово важи и за варошке и за сеоске механе и кафане.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

НАЂЕН ЛЕШ

Селаши села Брежана (окр. пожаревачки) прелазећи чамцем преко Мораве за село Липе (окр. смедеревски), ухватили су на води један леш добро развијеног женског детета од године дана. Леш је дуже време био у води, са одсеченим ногама, а горњи део са главом умотан и јако везан у једној великој и искрпљеној женској кошуљи, која је пола израђена од тежине, а пола од памука; на три места преко тела и над главом леш је јако увезан дебелим вуненим учкуром, а подвезом испод трбуха везана су два зелена речна камена, да би леш потонуо. Са везама од учкура има један кајас од поруба (ивце) вунене сукње, којим је такође леш увезан. Сумња се да су то дете негде у Србији украли цигани — просијаци, па да је при сакаћењу — сечењу ногу — умро; па да би прикрили траг увидели су леш и бацили у воду. Начелник срез пожаревачког ак-

том Бр. 7266 моли све полицијске и општинске власти, а и приватне, да га извести, ако би ма шта ближе знали о лешу овог непознатог детета, што би ишло у корист утврђивања његове идентичности.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Управи града Београда потребно је због извесног кривичног ислеђења да зна: да ли и где постоји какав Војин М. Марјановић, сарач или пискарач, те се са тога моле све полицијске и општинске власти, као и приватна лица, да јаве Управи ако што о овом Војину знају.

У реону кварта врачарског Управе града Београда ухваћена је нека **Милица Н.**, која је по мишљењу лекара душевно болесна. Милица је стара 40—50 год., сувољав, средње величине, смеђа на себи има: зеленкасту вуњену сељачку сукњу, кошуљу стару од српског платна, избелелу шамију и једну стару мараму браон боје. На како се незна фамилија Миличина, то се позивају све полицијске и општинске власти, као и приватна лица, ако би што год о породици Миличиној знали, да извести квартал врачарски Управе града Београда с позивом на акт Бр. 5498.

Трифун Ђукановић, механиџа из Чачка, доставио је начелству чачанском како је 1. ов. м-ца дошао код њега у радњу један сељак, коме не зна име и презиме као ни одакле је, и оставио у механиској штали једног коња. Коњ је длаке мрко-доратасте и на њему има један улар, и једно старо ћилимче. Пошто се није више тај сељак у механу враћио, нити узео коња, то је пала сумња да је коњ украден. Са овога се скреће пажња свима полицијским и општинским властима, као и приватнима, да настану како би се пронашао сопственик коња, тако и непознати сељак, па о томе да се извести начелство округа чачанског с позивом на акт Бр. 5063.

ПОТЕРЕ

Милан Шушњевић, поштански момак из Ваљева извршио је утају једне менице, па је напустио службу и побегао. Милан је родом из Ужича, стар 29 год., крупан, дежмекаст, плав, очију зелених, косе и браде црне, бркова малих смеђих; од одела носи: белу официрску китлу, сива дугачки зимски капут, панталоне од шајка, на глави шубуру, а на ногама опанке и црвене чарапе. Има пасош начелства округа ужичког од 16. пр. м-ца под Бр. 4269. Наређује се свима полицијским и општинским властима да за Миланом учине потеру и пронађеног упуте начелству округа ваљевског с позивом на депешу Бр. 4232.

Благоје Срејић, из Гроцке, био је у притвору код начелника среза грочанског због опасне крађе, па је из притвора побегао. Благоје је стар 17 год., раста малог, жољав, у опште плав, без браде и бркова, а од одела има: кошуљу и гаће од тежињавог платна, фермен, половне чарапе и опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти, да Благоја најживље потраже у својим домањима и у случају проналаска да га стражарно спроведу начелнику среза грочанског с позивом на депешу Бр. 5762.

Љуба Антонијевић — Алоја, бив. секретничар станице Ђићевачке, одговара код начелника среза ражањског због опасне крађе. Љуба је родом из Крушевца, стар 26 год., у опште плав, а браду штучује. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да га у случају проналаска стражарно спроведу начелнику среза ражањског с позивом на акт Бр. 4182.

Милош Јовановић, раденик лимарски из Београда извршио је крађу разних ствари Радисаву Војновићу, обућару из Београда, па је побегао. Наређује се свима полицијским и општинским властима да учине потребно трагање за Милошем и пронађеног спроведу кварту дорћолском Управе града Београда позивајући се на Бр. 3308.

Ђорђе Мргић, ткач из Београда одговара код кварта врачарског Управе града Београда за извесно кривично дело. Ђорђе је средњег раста, косе гргураве, танких малих бркова, брија се, у опште смеђ, ретких зуба, у оделу грађанском. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да Ђорђа живо потраже у својим домањима, па нађеног спроведу поменутом кварту с позивом на акт Бр. 5610.

Крета Ивановић — Стаменковић, тежак из Чагровца, одговара због крађе стоке код пиротског првостепеног суда, али је у бегству. Крета је стар 27 год., висок, добро развијен, бркова малих од одела има: чакпире, сламњи шешир, а на ногама опанке. Наређује се свима полицијским и општинским властима да Крету у својим домањима најживље потраже, па у случају проналаска, да га стражарно упуте пиротском првостепеном суду с позивом на акт Бр. 8465.

Непознати крадљивци ноћу 14. ов. м-ца разбили су дућан Љубомиру Милојковићу опанчару из Јагодине, па из фиоке од тезге украли 1828 динара у сребру и бацкнотама. Позивају се све полицијске и општинске власти да најживље трагају за крадљивцима и покрађом, па о резултату извести начелника среза беличког с позивом на депешу Бр. 8615.

Крађа стоке. Непознати крадљивци ноћу између 9. и 10. ов. м-ца украли су са папњака Ђорђа Мирковића, из Жупањца, једну кобилу стару 8 година, длаке доратасте; кобили су оба уха при врху мало засечена, на врату има жиг «В», и на предњој левој нози има два обручића белих длака. Наређује се живо трагање за крадљивцем и покрађом. Акт начелника среза колубарског округа београдског Бр. 4842.

Исте ноћи непознати крадљивци украли су из воћњака Владимира Адамовића, такође из Жупањца, једну кобилу са ждребетом. Кобила је стара 10 год., длаке доратасте, гриве и репа густог, на врату има жиг «Т», задња десна нога поткована је немачким ковом; ждребе је старо годину дана, длаке পেњаво-зеленкасте, а гриве црне. Позивају се све полицијске и општинске власти, да најживље трагају за крадљивцима и покрађом и да о резултату извести начелника среза колубарског окр. београдског с позивом на депешу Бр. 4843.

Ноћу између 1. и 2. ов. м-ца непознати крадљивци украли су Николи П. Павловићу, из Д. Милаовца једног коња, старог 10-11 год., на леђима има белегу од убоја седла, на левом стражњем куку има црну пегу у величини петодинарке. Наређује се свима полицијским и општинским властима, да најживље трагају како

за крадљивцима тако и за покрађом, па о резултату да извести начелство округа крајинског с позивом на акт Бр. 4785.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Да се ми Срби трудимо да и на криминалном пољу не изостанемо иза цивилизованих народа сведочи нам најбоље као пример овај д-р **Христифор Јовановић**, или друкче **Александар Савановић**, **Риста Оборина** и т. д., по занимању «доктор медицине», «професор», «кандидат теологије», «журналиста» и т. д.

Поред Младена Баринића и Христифора проноси по злу српско име по беломе свету. Њих се двојица такмиче о првенство на путу кривичности, а тешко би било пресудити коме то првенство припада, јер нису од једнога фаха: онај врши невероватном вештином крађе, овај на исти начин преваре.

Кад је Христифор отумарао у свет, где је пре тога био, то није познато, али тек од пре 12 година почела су београдској полицији стицати извешћа о његовим подвизима по страном свету.

Пропутовао је кроз и кроз целу Европу и говори готово све важније јевропске језике. Свуда је живео само од преваре и то махом на рачун српског имена.

У Русији је нарочито долазио до огромних пара, варајући лаковерне руске племиће и богаташе. Тамо је он у једно време установио некакав дажан «одбор Босанаца и Херцеговаца» коме је био задатак да се стара о ослобођењу Босне и Херцеговине и потпомагању Босанаца и Херцеговаца, па је дао да се израде медаље и повеље тога «одбора», које је давао браћи Русима за скупе паре, што ови нису жалели, верујући да дају поштену човеку за «свету ствар своје словенске потиштене браће».

По западној Европи је, опет, радије прикупљао прилоге «за школе и цркве у Старој Србији и Македонији». Особито је добро пролазио у великим варошима, нарочито где има српских представника, било дипломатских било консуларних.

Обично је имао по какву велику књигу, у којој су се приложници уписивали са својим прилозима. Са том књигом обраћао се обично на првом месту почасним консулима, па кад они даду прилог, онда иде и код других. Ако би му се који консул устезао да му да прилог, он га је нападао како се он не брине о српским интересима, кад он не ће да прилог њему, као изасланику српског народа, како ће он то доставити у Београд те да му се та титула одузме и т. д., те је на тај начин свуда успевао.

Код званичних дипломатских српских представника ређе је се обраћао, јер је ове теже могао обманути, већ је њих обично сам потписивао и поред њихових имена стављао знатне суме, према којима су се после и други морали равдати. И овамо су највише повукли руски представници, који су се трудили да иза српских не изостану и често давали прилога по 200, 300 и више динара.

Сем тога био се окомио нарочито и на касе наших посланства на страни. Нема готово тога посланства ни конзулата у иностранству, где се он није на преваран начин са повећим сумама задужио «ради повратка у отаџбину.»

На западу је већ преварио где год је кога српског представника било, па је сад окренуо се Истоку. Сетио се да и тамо има консула и посланика наших.

Тако је прошле године по повратку однекуд из Азије преварио и нашег атинског посланика и нашег почасног консула у Пиреју у Грчкој, те им дигао «на зајам» повеће суме. Њима је представио како су му неки ловци дигли буђелар са целим повцем чим је ступио на грчко земљиште и представио се као професор I београдске гимназије. При том је био дошао и до српског пасоша, на коме је стајало да је он Александар Савановић, кандидат теологије. Они се у посланству загледају још и у државни шематизам и нађу тамо од некуд и његово име као приправни наставник школе у Баричу у округу пожаревачком.

По том је отишао у Софију и нашем тамошњем дипломатском заступнику јавио се у униформи руског студента, представљајући се да је родом из Ниша и да му је потребан путни трошак до Петрограда, где има да заврши медицинске испите. Но наш заступник изгледа да је прозreo да је он варалица, те му није ништа дао.

Он је онда отишао код аустро-угарског посланика и њега је као «Србин из војводине» успео да обмане и добије обилату помоћ.

У Бреслави у Немачкој био је пре три године осуђен на годину и по дана затвора због једне замашније преваре, извршене према тамошњем руском консулу. Тамо је био увукао у своје мреже неке српске студенте, које је чешће звао к себи на чај и с њима се појављивао, те на тај начин свој представљени положај чинио вероватним и преваре лакше вршио.

Такође је и у ХанOVERу одежао три месеца затвора, те је, изгледа, због тога даља његова делатност у Немачкој и у онште на за-

свога старога познаника и првога дана поздравила га добродошлицом, ставивши му на расположење своје приземне одаје, где ће имати довољно времена да склопи и положи рачуне о оним многобројним прилозима, купљеним кроз дуги низ година «за српску ствар».

Свуда где год је путовао водио је са собом и једног дечка, кога је и сад у Београд довео и кога он представља као свога сина. Да ли му је то заиста син или је тог дечка негде нашао и води са собом да би преваре лакше вршио и изазивао сажаљење, то није утврђено.

Не зна се ни то тачно одакле је родом. Сад вели да је из Павеља у Старој Србији, а једном приликом раније казао се да је из Мостара. Сигурно је то да из Србије није родом, а вероватно је да је Босанац.

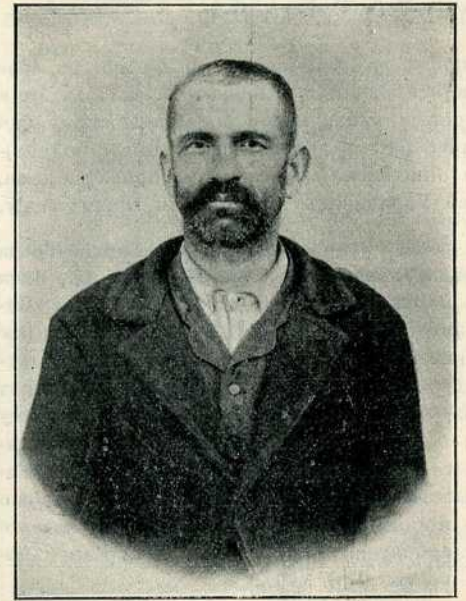
Што је успевао да почини толике преваре много му је помагало то, што је при себи увек имао уредан српски пасош. Први пут још 1894. год. обмануо је на неки начин једног нишког полицијског чиновника да му изда пасош, а после на основу тога пасоша вадио је друге махом по посланствима нашим на страни.

Сада му је српски пасош одузет, а остављен турски, за чијег се поданика он сада сматра.

При њему је сада нађена и бесплатна карта за бугарске железнице. Чиме је то он нашу браћу Бугаре задужио да дође до ове бенефиције непознато је, али биће опет неком преваром. У њој је његов карактер обележен као руски журналиста. Међутим познато је, да кад је на бугарском земљишту гди што горе може бити све што је српско, уздижући опет Бугаре и све што је њихово.

По издржаном затвору биће протеран на свагда у Турску, као њен поданик, те се скреће пажња свима пограничним властима да му прелазак у Србију никако не допусте, а тако

пре 40 год. из Ниша у Ужице преселили, где је он одрастао и у војску ступио, па онда као војник служио још у Београду, Чачку, Куширији и Шапцу (!?) из ког је последњег места дезертирао 1899. год. Даље је изјавио да је 1899. год. долазио у Београд једноме министру у

Сава Вукићевић

канцеларију да тражи неко задовољење, па кад му овај то није дао он је на њега испалио један метак, који је промашио, те је после тога побегао у Шабац, а одатле у Кленак у Хрватској.

Моле се како полицијске власти, тако и приватна лица да јаве Управи гр. Београда с позивом на Бр. 15886 знају ли ко је ово лице, како му је име, чиме се занима, одакле је родом и у онште све што о њему буду знали.

Т Р А Ж Е С Е

Чедомира Лазића, шегрта браварског из Београда, који је побегао незнано куда, тражи кварт врачарски Управе града Београда. Чедомир је стар 15 год., омален, плав, на левом образу има мали младек, у одећу старом грађанском, на глави има црни мекани шешир, а на ногама има женске ципеле. Наређује се свима полицијским и општинским властима да Чедомира у своме кругу власти живо потраже и у случају проналаска, да га упуте кварту врачарском Управе града Београда с позивом на Бр. 5425.

Милету сина Животе Милордовића, тежака из Трна (окр. крагујевачки), који је отумарао незнано куда тражи начелство округа крагујевачког актом Бр. 5699. Милета је стар 12 год., омален, дежмекаст, плав, на горњој вилицы два су предња зуба окрњена, а од одећа има: гуњ од сељачког сукна, панталоне од црне материје, шајкачу од плаве чохе, а на ногама црвене опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти, да Милету у своме домаћају потраже, на нађеног упуте поменутом начелству, ради предаје родитељима.

наду завршена, јер су сада већ и сва посланства наша добила о њему обавештења као о вараљани. По достави нашег берлинског посланства био је и у Бреслави ухваћен и осуђен.

Са тога је сада дошао нама у походе. Дошао је из Русије и у хотел «Национал» одсео као д-р Христифор Јовановић — Оборина, лекар.

Но та га звучна титула није могла сачувати. Београдска полиција одмах је у њему видела

цето начелства треба добро да мотре, да он опет које не обмане и добије српски пасош.

Код судбеног стола у Петрињи у Хрватској налази се у притвору због разбојништва са убиством ово лице, које је изјавило да се зове Сава Вукићевић, да не зна одакле је родом, но да су му се родитељи пок. Никола и Ружа

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS